

ג.ב. הריני מתנצל ומבקש מחילה אם נכתבו הדברים שלא כפי הראוי לפי כבודו
הרם, כי מרוב תבערת לבי על חילול אמונתנו הקדושה - שהיא עיקר
חיותנו ועליה אנו מקבלים עלינו למסור נפשנו בכל עת - אהבת הבורא מקלקלת את
השור'ה לכתוב בלשונות קשים ומרים, כי רח"ל ההבערה ללה"ב יצאת לכלות כרם בית
ה' בספר שם עולם המסלף עיקרי אמונתנו אשר אפילו קלים ורקים מסרו נפשם עבודה
בקל ובפועל ממש, ואבקש מחילה מכת"ר שודאי אין כוונתנו ח"ו לפגוע במע"כ, כי ודאי
כי מעלתו הרמה אין רצונו לעשות הרע בעיני ה' ח"ו, ורק לכל העם בשגגה, והוא רחום
וכו' יתמו חטאים ולא חוטאים רח"ל, ולחומר הדברים כתבנו הדברים בנחיצה ובוריות
גדולה מבלי הגהה מספקת בראוי לדברים נעלים כגון אלו.

אה"ח 1234567

אגרת ג'

יום שני בשבת י"א סיון תשע"ד לפ"ק, פיעה"ק תובב"א
החיים והשלום וכל טוב למע"כ ... שליט"א
מכתבו נתקבל היום, ולרוב חשיבות הדברים הנני אין להשיבו תיכף ומיד מבלי שיהיו
ואיחור כלל. אוצר החכמה

א

הרצון אין לו שם כח עצמי ח"ו אלא הוא אצל בעל הרצון כגרון

ביד החוצב

מתוך דברי מע"כ באות א' משמע דלדעתו כיון שמבואר בדברי הרמ"ע דהרוצה (שהוא
בעל הרצון) והרצון אחד הם ממש, כמעט הוא ושמו אחד, לכן שוב אין מן ההכרח
לומר דהרצון הוא אצל בעל הרצון כגרון ביד החוצב, אלא יתכן לומר על הרצון שיש לו
איזה כח עצמי ח"ו, וכמו שכתב בספר שם עולם דהציור עשר ספירות (שהוא הרצון) יש
לו כח ורצון עצמי וכו', והוא מתאחד עם בעל הרצון רק על ידי שנותן לו כח, כלומר, גוף
הפעולה מתייחסת אחר הרצון, אלא שבעל הרצון הוא הנותן כח אל הרצון לפעול, ואין
בוזר חסרון יען כי לגודל האחדות דהרצון בבעל הרצון עד שאחד הם ממש שוב אין מן
ההכרח אל הרצון להיות כגרון ביד החוצב שהוא בעל הרצון.

ותימה גדולה להשתבש כ"כ, אתמהה, עליונים למטה ותחתונים וכו', והלא אם
הספירות הקדושות ראצילות, אשר עם היותם נפרטים לעשר, אעפ"כ להדיא
איתמר עלייהו דאין להם שום כח עצמי, אלא הם אצל בעל הרצון כגרון ביד החוצב, מכל
שכן ק"ו ב"ב של ק"ו אלף אלפי פעמים, רצונו הפשוט, אשר גודל עוצם ותוקף אחדות

הרצון עם בעל הרצון היא לאין ערוך, דשניהם מתאחדים באחדות אחת שאין למעלה ממנה, עד שענין 'הרצון' אינו עולה בשם ובמציאות כלל, וכדחזינא ליה לרבינו הגה"ק בעל התניא זיע"א, שלגודל אחדות הרצון בבעל הרצון לא מצא שום כינוי לכנות לזה הרצון וזולת בתואר 'יכלתו' המורה על שאינו אלא בחינת היכולת של בעל היכולת, ובחינת הרצון של בעל הרצון, וכיון שכן קל וחומר בן בנו של ק"ו אלפי רבבות פעמים, שודאי וודאי שזה הרצון אין לו שום כח עצמי כלל וכלל ח"ו, וכל ענינו אינו אלא לגלות רצונו ויכלתו של בעל הרצון. והלא הסברא פשוטה היא, דככל שיגדל ויתרבה תוקף האחדות, כך יותר ויותר אין לו לזה המתאחד שום כח עצמי, עד שלמעלה למעלה במקום האחדות הפשוט דהרצון בבעל הרצון אין לו לזה הרצון שום מציאות כלל, ואינו עולה בשם כלל, וכמבואר בלשון תורת החסידות דהספירות הגנוזות אין להם מציאות כלל לגודל ועוצם יחודים בהמציל, ואיך איפוא יוכל השכל לכלכל סברא הפוכה ומשובשת כל כך, לומר דאדרבה כיון שהרצון ובעל הרצון אחד הם ממש שוב רשאי לומר עליו שיש לו כח עצמי, אוצר החכמה רח"ל מהאי דעתא משבשתא.

ב

חייב הכוונה 'אליו' – לבעל הרצון

מה שכתב עוד שלא מצא מפורש בספר שם עולם דהכוונה הכללית בתפלה היא דוקא לציור עשר ספירות, ואינה לעצמות בעל הרצון. הנה כבר כתבנו במכתב הקודם דכן הוא מפורש בספר שם עולם (בהנמ"ח עמוד 38) דמה שדרשו חז"ל 'אליו' ולא למידותיו, הנה 'אליו' היינו לציור עשר ספירות, שאליו ראוי ליחד התפלה והעבודה, והנה כל עיקר הדין הנזכר בדברי הרמ"ע ד'הכוונה' היא לעצמות בעל הרצון, מקורו מדרשת חז"ל ד'אליו' ולא למידותיו, דכיון ש'אליו' היינו לבעל הרצון, לכן 'אליו' לבד יש לייחד הכוונה, וכמפורש בדברי הרמ"ע, ומעתה הגע עצמך, כיון שבספר שם עולם מפורש דרשת חז"ל 'אליו' ולא למידותיו ד'אליו' היינו לסיבה שניה שהיא ציור עשר ספירות, ולא לבעל הרצון, שוב אין שום מקור בדברי חז"ל המחייב הכוונה לעצמות בעל הרצון, ולכן פשוט הוא שלדעתו יש לייחד הכוונה בעת התפלה אל הרצון ולא לבעל הרצון, אחר שאין שום מקור בחז"ל לחייב הכוונה לבעל הרצון, רח"ל. ואגב יעויין לאדמו"ר האמצעי בספר שער היחוד אות ט"ו שכותב ג"כ להדיא בדברי הרמ"ע, דדין 'אליו' ולא למידותיו הוא לאפוקי אפילו 'רצונו' שהוא 'שמו' הנקרא 'יכלתו', כי אם 'אליו' דוקא – לבעל הרצון ממש, וכל זה פשוט.

ג

המאמין לדברי ס' שם עולם כופר בעיקרי אמונת ישראל

וביין שכבר פסקו מרנן ורבנן הרמ"ק והרמ"ע ואחריהם רבינו הגה"ק אדמו"ר האמצעי (שכל דבריו הם מדברי אביו ששורשם בקבלת מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש נבג"ם)

וכל קדושים עמהם, ד'אליו' הוא בעל הרצון, ואליו יש לכוין במחשבתו, לכן כל היודע מדברי חז"ל הללו, ואינו עושה כן, לפי שמאמין בבערותו לדברי השם עולם וסיעת מרעיו הכופרים ואפיקורסים, הרי הוא כופר בשרשי ועיקרי אמונת ישראל, כמפורש דינו בדברי הרמ"ק בספרו אלימה שהעתקנו במכתבנו הקודם שכל טעות בדברים עיקריים ושורשיים אוצר החכמה | אלו היא טעות בעיקרי האמונה.

וכל זה נכון הוא לא שנא אם היתה בעולם אמונת השבתאים והנוצרים אם לאו, ואם יודע הטועה מקיומם אם לאו, וכל כיוצא באלו ההתחמיות הנזכרים במכתבו, דהכלל הוא, דהיודע אמיתות שרשי אמונתנו הקדושה כפי היותה מבוארת בדברי רבותינו ראשונים ואחרונים, ואעפ"כ הוא מכוין את לבו על דרך הכתוב בספר שם עולם, עובר בשאט נפש על דברי חז"ל שדרשו 'אליו' ולא למידותיו, ובוזה הוא יוצא מאמונת ישראל, 1114887-10708 וכופר בעיקר, ה"י.

ובזה תנוח פליאת מע"כ מהיכן יצא לנו לומר על דברי ספר שם עולם כי המה דברי כפירה ואפיקורסות, דאכן כן יצא לנו מן המפורש במראה ולא בחידות בדברי הרמ"ק בספר אלימה, שבוזה הספר העמיד כל עיקרי יסודות אמונתנו הקדושה והטהורה אשר עבודה מסרו אבותינו גופם לכל מיני מיתות שבעולם, עיין היטב בדבריו, ומשם באר'ה כל פרטי הלכות כפירה ואפיקורסות בכללן ובפרטן, ומהם כל אותם הכפירות הנוראות הנמצאות בספר שם עולם, ובאמת פליאה היא לנו על שאלתכם זאת, כלום לא קריתם מה שהעתקנו לכם במכתבים הקודמים מן המפורש וכתוב יושר דברי אמת בדברי הרמ"ק וכל קדושים עמו.

ד

דברי הש"ע בענין הידיעה ובחירה לא יועילו להצילו מן הכפירה

מה שכתבנו במכתבנו הקודם דסוגיא ידיעה ובחירה לא שייכא כלל לסוגיית השגחת הסיבה ראשונה בכללות ולא בפרטות, ומע"כ תמה על כך 'וממש לא הבין וכולו פליאה', ולדעתו פשוט הוא שאלו השתי סוגיות קטירי דא בדא, ולא עוד אלא שכל עיקר הסיבה שהביאתו להשם עולם לומר דהסיבה ראשונה אינו משגיח אל הפרטים, הוא כדי ליישב הסתירה בין הידיעה אל הבחירה, ובוזה לדעתו ינוחו דברי השם עולם במה שכתב לסלק השגחת הפרטים מן הסיבה ראשונה.

ואנא שותא דמר לא ידענא כלל, דכוונתנו פשוטה עד מאוד, דכל עיקר כוונת ספר שם עולם במה שהאריך לבאר סוד הידיעה והבחירה דאין הידיעה מחייבת הבחירה, כוונתו ליישב התמיהה הניצבת לפניו, דהואיל ולדעתו ציור עשר ספירות יש לו ידיעה בפרטים, לכן תפול התמיהה איך יתכן בחירה, ועל זה בא לתרץ בכל אורך הספר, ידיעת הפרטים שיודע הציור עשר ספירות, אינה ידיעה המחייבת הבחירה, להיותה ידיעה בדרך השכלה לבד, ולא בדרך מוחלט וגזירה, וכהשכלת האימצגנינות,

שכן הציור עשר ספירות מסתכל בסיבה ראשונה שממנו הוא מקבל הדעת כמו המסתכל באיצוניות לידע בפרטים (עיין עמוד 25), וכל זה הוא בענין ידיעת הסיבה שניה שהוא ציור עשר ספירות, ואולם בענין ידיעת הסיבה ראשונה, מעיקרא לא קשיא ליה להשם עולם כלל למה אין ידיעתו סותרת הבחירה, יען ראייתו לשיטתו אויל דידעת הסיבה ראשונה אינו אלא 'ידיעה בכללות', שהיא הידיעה בציור עשר ספירות לבד (ופעמים הוסיף עוד דידעת הכללות כוללת גם את הספירות אשר עד סוף האצילות), וזולת זה אין לו שום ידיעה, דאין ידיעתו מקפת הפרטים, דאינו משגיח בכל אלו. נמצא לדבריו דהסיבה ראשונה אין לו שום ידיעה בעניני מצות ועבירות הנעשים בעולם הזה כלל (עיין שם עמוד 25, 31 וכו'), ורק ציור עשר ספירות הוא שיש לו ידיעה בכל אלו, ועליו הוא שאמר דגם זו הידיעה דציור עשר ספירות אינה אלא בדרך איצטגנינות. ולכן לדבריו כל הסתירה בין הידיעה אל הבחירה אינה אלא בציור עשר ספירות, ועל זה בא הישוב הנ"ל, מה שאין כן הסיבה ראשונה מעיקרא לא קשיא הואיל ובלאו הכי אין לו שום ידיעה, עכתו"ד.

וזהו שכתבנו דב' סוגיות הם, דתחילה כתב לבאר שיטתו האפיקורסית דהסיבה ראשונה אינו משגיח ואינו יודע הפרטים, ורק ציור עשר ספירות הוא לבדו המשגיח בפרטים והוא בעל הידיעה. וכבר כתבנו דדברים אלו דברי כפירה גמורה הם, דכבר כתב הרמ"ק דמי שאינו מאמין שסיבה ראשונה (הנקרא אין סוף בלשון הרמ"ק) הוא המשגיח בכל הפרטים הרי הוא כופר בעיקר, כמובא במכתבנו הקודם, ולמותר לכפול הדברים שנאמרו שם. ושוב הוסיף השם עולם עוד, ליישב הסתירה בין הידיעה אל הבחירה, ועל זה הוא שכתב דהידיעה הנזכרת אינה אלא כידיעת האיצטגנינות, ואינה מחייבת הבחירה, אכן כיון שכבר הקדים לומר דהסיבה ראשונה אין לו ידיעה בפרטים, כי אם ציור עשר ספירות הוא לבדו שיש לו ידיעה בפרטים, לכן לשיטתו יצא לו דעיקר הסתירה בין הידיעה אל הבחירה אינו אלא בציור עשר ספירות, לא כן בסיבה ראשונה, מעיקרא ליכא סתירה, דבלא"ה אין לו שום ידיעה. וכל זה הוא סוגיא נוספת על הסוגיא הראשונה בענין ההשגחה, שבה כתב לסלק השגחת הפרטים מן הסיבה ראשונה, שזהו כפירה גמורה, וכאמור, ולכן לא יעילו דבריו בענין הידיעה והבחירה להצילו מן הכפירה הנוראה במה שסילק ההשגחה מן הסיבה הראשונה, ימחול מעלתו לשוב ולעיין בדברי הרמ"ק בהשקפה לטובה פעם ושתים, בודאי ימצא מנוח בהבנת אמיתות עיקרי יסודות אמונתנו הטהורה, כי שם נתבארו כל אוצר החכמה גררי עיקרי האמונה.

והנני בזה כו"ח בזכות אבותי הק' זיע"א למען הסר מעליהם דיבה רעה רח"ל, ירחם השי"ת כי לכל העם בשגנה.

- חי"ק -

אגרת ד

בעשירי לחודש תמוז תשע"ד לפ"ק, פעה"ק תובב"א

רב שלו' וברכה למע"כ ... שליט"א

אחדשה"ט.

מכתבו נתקבל זה איזה שבועות, ואחר עד כה ... וכיון שכבר נתבארו עיקרי היסודות במכתבים הקודמים, סברתי כי די בהם למבין, ומה עוד כי בין כך ובין כך חסדי ה' גברו עלינו לרחם על שארית פליטתנו להצילנו מכליון ושמד, ומהדורת ספר שם עולם נגנזה ועברה מן העולם, על כן רק להערפה אמרנו להשיבו בקצרה מפני הכבוד.

במה שכתבנו שלפי דעתו האפיקורסית דספר שם עולם יש לציור עשר ספירות מציאות עצמי, הנה כי כן ביאר השם עולם דבריו להדיא (עמוד ק"ז בדפו"ח), דהמושכל אינו עובר על רצון המשכיל כמו המלך שאינו יודע משרי צבאיו רק דרך כלל, ואעפ"כ שרי הצבא אינם עוברים על רצונו אלא עושים רצונו, עיין שם באורך - נלאיתי להעתיק דבריו הכפריים, ועכ"פ העולה מתוך דבריו דהציור עשר ספירות יש לו מציאות עצמי כדוגמת שר הצבא לעומת המלך, וזהו היפך דברי כל המקובלים (וכמבואר בדברי הריב"ש והרמח"ל והצמח צדק ועוד) שהעלו דהמלך מצוה את שרו, ואילו לדעת השם עולם סילק המלך את עצמו ונתן לשר לעשות מלאכתו, וזהו החילוק הנורא בין האמת אל השקר, כי לפי האמת האין סוף שהוא סיבה ראשונה הוא בעצמו העושה והפועל הכל באמצעות הספירות הקדושות שהם כליו הקדושים שעל ידם הוא פועל בנאצלים, אבל הכל אינו אלא פעולתו לבד, והוא המשגיח והפועל האמיתי, ואין שום פועל זולתו כלל, אלא שמשמש בכליו שהם הספירות, ואילו לפי דעתו המשובשת דספר שם עולם הסיבה ראשונה סילק את עצמו, ורק ציור עשר ספירות הוא הפועל ועושה הכל, אלא שזה הציור עשר ספירות הולך בשיטת אדונו שהוא סיבה ראשונה ואינו מורד בו. ועיין שם בדבריו שמבאר ג' מיני דקויות למה באמת אין הציור עשר ספירות עובר על דעת רבנו, וכל זה היפך דעת האמת אה"ח ¹²³⁴⁵⁶⁷ כאמור.

ומה ששאל עוד דאם כן מה כוונת הרמ"ק באומרו דהקב"ה משגיח דרך ספירותיו, אצרף כאן למע"כ מה שכתבנו בימים אלו לחכם אחד בענין זה¹⁸, עיין שם היטב וירו"ק. וכיון שכחי כל עמי להאריך עתה עוד בכתובים, אסתגר בזה לעת עתה, ואקוה דאם יעיין היטב בכל המכתבים שנשלחו עד הנה, יראה מעצמו כי גם שאר התמיהות שתמה במכתבו האחרון מתיישבים בדרך ממילא, ותשקוט האר"ש.

- חי"ק -

טו. הוא 'מאמר היחוד' הגדפס לעיל.

^{אוצר החכמה}

נ"ב. ראיתי ספר אחד שי"ל מקרוב שחיברו ת"ח חשוב שליט"א, ובתו"ד מביא וקור'א מדברי כמה וכמה גדולי עולם, הן מדורות שעברו דוגמת הגה"ק מוה"ר צדוק הכהן מלובלין, והן מן הדור האחרון דוגמת הגאון הר"ם פיינשטיין מארה"ב, שמזמן המסכילי'ם ואילך שעקרו ופקרו ביסודות אמונתנו המהורה, כל ספר הנדפס על ידי מדפיסים שאין להם הסכמות, אסור לסמוך עליו כלל, ולדעת הגר"ם פיינשטיין די אם מוצאים בספר דבר אחד או שתיים שיש בו כפירה כדי לגנוז כל הספר, ואפילו אם יש בו גם דבר טוב, דקשה להבחין, דון מינה ואוקי באתרן בענין ספר שם עולם, ביתר שאת ובאלפי אלפים קל וחומר, ודו"ק.

הנ"ל

00002